

Άγιος Θεοφάνης ο Νέος, ο πολιούχος της Νάουσας.
του Ρότζιου Γεωργίου, Αποφοίτου του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής
Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Στις 19 Αυγούστου, τέσσερις ημέρες μετά την μεγάλη γιορτή της Παναγίας μας τον Δεκαπενταύγουστο, η Εκκλησία μας τιμά τον όσιο Θεοφάνη τον Νέο και Θαυματουργό, πολιούχο άγιο της Νάουσας στην Μακεδονία μας.

Ξακουστή για τις βιομηχανίες, τα νήματα και τις κουβέρτες της, φημισμένη για το καλό της κρασί και την ομορφιά της, η Νάουσα κατέχει ξεχωριστή θέση στην ιστορία και την παράδοση της Μακεδονίας.

Είναι η μοναδική πόλη της Ελλάδος που, με Βασιλικό Διάταγμα του 1955, φέρει επίσημα τον τίτλο «ηρωική πόλις», τιμώμενη για τους αγώνες των κατοίκων της και την συμμετοχή τους στην γενικευμένη Ελληνική Επανάσταση (το έτος 1822) για την αποτίναξη του οθωμανικού ζυγού.

Πέραν όλων των ηρώων υπερασπιστών της, κατά το έτος αυτό και κατά το ολοκαύτωμα της πόλης από τους Οθωμανούς, η πόλη σεμνύνεται για τα τέκνα της, για τους 1.241 Ναουσαίους που μαρτύρησαν, ομολογώντας την χριστιανική τους πίστη και αγίασαν.

Όμως η Νάουσα δεν έχει μόνο να καυχάται για τους δισχιλίους Αγίους της Νεομάρτυρες. Η πόλη είχε την αγαθή τύχη, να ασκητεύσει σε αυτήν μια από τις μεγαλύτερες μορφές του Ορθόδοξου μοναχισμού επί Οθωμανοκρατίας: ο όσιος Θεοφάνης, ο Νέος και Θαυματουργός.

Όσιος Θεοφάνης.

Ο όσιος Θεοφάνης γεννήθηκε κάπου στις αρχές του 16^{ου} αιώνας, στην πόλη των Ιωαννίνων. Τα στοιχεία για την ζωή του είναι λιγοστά, ωστόσο μας επιτρέπουν να υποθέσουμε πως γεννήθηκε μεταξύ του 1520 και 1530 μ.Χ.

Γόνος ευλαβούς οικογένειας, ευλαβής από μικρός και ο ίδιος, μόλις ενηλικιώθηκε, πραγματοποίησε την έντονη επιθυμία της παιδικής του ψυχής. Έφυγε στο Άγιον Όρος κι εκάρη μοναχός στην Ιερά Μονή Δοχειαρίου.

Ιερά Μονή Δοχειαρίου, Αγίου Όρους.

Γρήγορα ξεχώρισε. Η πραότητα του, η βαθιά του πνευματικότητα και η αγωνιστική του διάθεση, ήταν μερικά μόνο από τα στοιχεία που έκαναν του συμμοναστές του, σύντομα, να τον εκλέξουν ως νέο Ηγούμενο του μοναστηριού.

Ο όσιος αρχικά αρνήθηκε, επικαλούμενος το νεαρό της ηλικίας και την απειρία του. Ωστόσο, εκ νέου «από τους αδελφούς του ιερού μοναστηριού παρακαλεσθείς, εδέχθη την επιστασίαν και κυβέρνηση του..» και ανέλαβε έτσι την ηγουμενία της μονής.

Κατά την ηγουμενία του οσίου, το μοναστήρι του Δοχειαρίου, αποτέλεσε σημείο αναφοράς συνετής διοίκησης και καλής διαχείρισης. Ο όσιος

Θεοφάνης, ως ηγούμενος οδήγησε το μοναστήρι «εις ύψιστον βαθμόν ακμής και κατάφερε να σπείρει στις ψυχές των μοναχών σπόρους υπακοής, ταπείνωσης και διάθεσης για αγώνες μεγαλύτερους και εντονότερους.

Ο χρόνος κυλούσε ήρεμα, όταν μια μέρα ο ενάρτεος ηγούμενος έλαβε από την αδελφή του στα Γιάννενα μια θλιβερή είδηση και παράκληση για βοήθεια. Ένα δυσάρεστο περιστατικό έμελλε να απομακρύνει τον όσιο από τα παραδεισένιο περιβάλλον του μοναστηριού της μετανοίας του. Οι Οθωμανοί άρπαξαν το παιδί της αδελφής του από το σπίτι και το οδήγησαν αιχμάλωτο στην Κωνσταντινούπολη, με άμεσο τον κίνδυνο του εξισλαμισμού.

Με αβέβαιο αποτέλεσμα, ο όσιος ξεκίνησε το μεγάλο και δύσκολο ταξίδι για την Πόλη. Με πίστη και προσευχή αντιμετώπισε κάθε δυσκολία στην διαδρομή και παρακαλούσε τον Κύριο να δώσει ευτυχή έκβαση στην δυσκολία του.

Αφού έφτασε στην Κωνσταντινούπολη, αναζητούσε αγωνιωδώς να βρει το παιδί. Με την βοήθεια του Θεού, το εντόπισε και (άγνωστο με ποιόν τρόπο) του χάρισε την ελευθερία.

Ειλικρινά ευγνώμων και δοξολογώντας τον Θεό, ο άγιος Θεοφάνης , μαζί με τον ανιψιό του αυτή τη φορά,, πήραν το δρόμο της επιστροφής, με τελικό προορισμό την Ιερά Μονή Δοχειαρίου στο Περιβόλι της Παναγίας μας.

Ενώ είχαν επιβιβαστεί σε ένα πλοίο από την Κωνσταντινούπολη προς τον Άθωνα κι επέστρεφαν, το πόσιμο νερο του πλοίου τελείωσε, με εμφανή τον κίνδυνο να πεθάνουν όλοι από την δίψα. Ό όσιος αγωνιώντας για το πλήρωμα και τους συνταξιδιώτες του, απομονώθηκε, γονάτισε και προσευχήθηκε θερμά. Ύστερα, με ένα δοχείο, άντλησε θαλασσινό νερό και το δοκίμασε. Το θαύμα είχε γίνει! Ο καλός Θεός, ακούγοντας τις ικεσίες του οσίου, έκανε το θαλασσινό νερό γλυκό, έτοιμο για πόση. Η δυσκολία είχε περάσει.

Δοξολογώντας τον Κύριο, συνέχισαν ο ταξίδι τους. Η κορυφή του Άθωνα είχε αρχίσει να ξεπροβάλλει, όταν άγρια καταιγίδα ξέσπασε προκαλώντας μεγάλη θαλασσοταραχή, με το πλοiάριο στην μέση του πελάγους. Ο κίνδυνος καταποντισμού ήταν παραπάνω από εμφανής. Γονατιστός ο όσιος, πάλι προσευχήθηκε και είπε στους συνταξιδιώτες του «Έχετε Θάρρος! Σωθήκαμε!». Και ω του θαύματος! Η τρικυμία κόπασε! Ακριβώς όπως τότε, που ο Χριστός κινδύνεψε με τους μαθητές του στην λίμνη Γεννησαρέτ. Ξεπερνώντας κι αυτή την δυσκολία με την βοήθεια του Θεού, έφθασαν στο Άγιο όρος ευχαριστώντας Τον για την πολλαπλή τους σωτηρία.

Ο όσιος πήρε τον ανιψιό του στο ευλογημένο μοναστήρι του Δοχειαρίου, όπου παρά το νεαρό της ηλικίας του, τον κούρεψε μοναχό.

Οι εποχές όμως ήταν δύσκολες. Οι μέρες περνούσαν και η παρουσία του νέου μοναχού στο μοναστήρι άρχισε να ανησυχεί την αδελφότητα, εξαιτίας της τουρκικής επιθετικότητας και απειλής που ήταν πολύ έντονη την εποχή εκείνη. Αν οι Οθωμανοί εντόπιζαν τον νεαρό στο μοναστήρι οι συνέπειες θα ήταν μεγάλες.

Συναισθανόμενος την ευθύνη του και σε δύσκολη θέση, ο διακριτικός όσιος Θεοφάνης, αποφάσισε να πάρει τον ανιψιό του και με πόνο ψυχής να εγκαταλείψουν το Άγιο Όρος, για να μην θέσουν σε κίνδυνο την Μονή.

Η Θεία Πρόνοια, θα τον οδηγήσει στην φημισμένη για τους οσίους ασκητές και τα ασκηταριά της Σκήτη της Βεροίας. Εκεί χρόνια πριν, ασκή-

τεύσε ο άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς με την αγία του οικογένεια, ο Άγιος Αντώνιος ο Νέος, πολιούχος Βεροίας και πολλοί άλλοι.

Ι.Μ. Τιμίου Προδρόμου, Σκήτη Βεροίας.

Στην Σκήτη Βέροιας, ο Ηπειρώτης όσιος Θεοφάνης δημιούργησε νέο μοναστικό κέντρο, χτίζοντας περικαλλή ναό προς τιμήν της Υπεραγίας Θεοτόκου. Η μονή άρχισε να προσελκύει και νέους μοναχούς, η φήμη του οσίου έγινε πόλος έλξης για πολλούς ευλαβείς ανθρώπους.

Τα χρόνια πέρασαν και ο άγιος αποφάσισε να ιδρύσει ένα μοναστήρι προς τιμή των προστατών του, Παμμεγίστων Ταξιαρχών, λίγο έξω από την πόλη της Νάουσας, επάνω στο όρος Βέρμιο.

Στην αρχική επιλογή σημείου για την ανέγερση του νέου ναού και του μοναστηριού των Αρχαγγέλων (προστατών και της Ι.Μ. Δοχειαρίου Αγίου Όρους), ο όσιος αντιμετώπισε την άρνηση του αρχι-οικοδόμου. Έτσι πρότεινε να υποδείξουν οι Αρχάγγελοι το σημείο που τους ευαρεστεί για την ανέγερση του μοναστηριού. Έγραψαν δύο χαρτιά με τον τόπο που ήθελε ο καθένας να χτιστεί ο ναός, τα σφράγισαν και συμφώνησαν πως όπου τα ξαναβρούν μαζί, εκεί θα ανοικοδομηθεί το νέο μοναστήρι. Έτσι κι έγινε. Αφού αφέθηκαν τα χαρτιά ελεύθερα στον άνεμο, βρέθηκαν μετ' ολίγου στο σημείο που εξ αρχής είχε υποδείξει ο όσιος Θεοφάνης.

Βέβαιος πλέον για τις κινήσεις του, ο όσιος, ευγνώμων παράλληλα προς τους προστάτες του Ταξιάρχες, οικοδόμησε την νέα μονή και τον ναό τους το 1593, στο αρχικό σημείο, πολύ κοντά στην πόλη της Νάουσας. Οι

Ναουσαίοι μέχρι σήμερα, σώζουν την εξής παράδοση. Για τις καθημερινές ανάγκες ανοικοδόμησης, δανείστηκε ένα γαϊδούρι, από το μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου, το οποίο όμως κατέφαγε μια από τις πολλές αρκούδες του Βερμίου. Ο όσιος αφού φόρεσε το σαμάρι του γαϊδουριού στην αρκούδα, την κράτησε όσες μέρες χρειάστηκε για να εκτελεί τα καθήκοντα αυτού που κατέφαγε. Την άφησε ελεύθερη μόλις ολοκληρώθηκε το μοναστήρι, με το επιτίμιο θα έλεγε κανείς, να φύγουν όλες οι αρκούδες από την περιοχή του Βερμίου, παράδοση που εξηγεί και την απουσία αρκούδων, ενώ παλαιότερα η περιοχή ήταν γεμάτη από αυτές.

Το Εξωκκλήσι που βρίσκεται σήμερα στην θέση της (κατεστραμμένης το 1822) Ιεράς Μονής Ταξιαρχών Βερμίου.

Ο όσιος εγκαταστάθηκε στο μοναστήρι ως ηγούμενος έχοντας όμως υπό την πνευματική του καθοδήγηση και την μονή της Σκήτης Βεροίας, την οποία επισκεπτόταν τακτικά.

Σε μια του επίσκεψη εκεί, πλήρης ημερών, προαισθάνθηκε το τέλος του. Κάλεσε κοντά του τους πατέρες της μονής, τους συμβούλεψε πατρικά και τους διαβεβαίωσε πως βρίσκεται πάντα δίπλα τους με την Χάρη του Θεού, σε κάθε δοκιμασία προστάτης και καθοδηγητής στους πνευματικούς τους αγώνες.

Γαλήνιος και ήρεμος, 19 Αυγούστου, παρέδωσε την ψυχή του στον Κύριο που τόσο αγάπησε και δόξασε με την πράξεις του. Με πολλή θλίψη

και ελπίδα Αναστάσεως την ίδια ημέρα, οι μοναχοί τον ενταφίασαν στην Σκήτη Βεροίας. Την ημέρα αυτή (19 Αυγούστου) έχει καθιερώσει και η Εκκλησία μας την τιμή της μνήμης του.

Μετά την ανακομιδή των λειψάνων του, η τίμια κάρα του μεταφέρθηκε στην Μονη Ταξιαρχών της Νάουσας κι έγινε πηγή αγιασμού και θαυμάτων τόσο για τους Ναουσαίους, όσο και για όλους όσους με πίστη, από όλη την Μακεδονία, κατέφευγαν στην χάρη του.

Δεκάδες είναι τα καταγεγραμμένα θαύματα του. Πολλοί άνθρωποι με παραλυσία, ανίατες ασθένειες, δαιμονισμούς, αναπηρίες βρήκαν ίαση και παρηγοριά από την θαυματουργή του κάρα.

Όσες φορές η Νάουσα, αλλά και οι γύρω πόλεις και τα γύρω χωριά κλονίστηκαν από επιδημίες ή ανομβρία και ξηρασία, λιτανεύοντας οι πιστοί την τίμια κάρα του, βρήκαν σωτηρία και απαλλαγή.

Η Τίμια Κάρα του Οσίου Θεοφάνους, Ι.Ν. Παναγίας Ναούσης.

Σήμερα, η τίμια κάρα, φυλάσσεται στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Νάουσας, ως πολύτιμος θησαυρός και μόνιμη προστασία.

Ο όσιος, ακοίμητος φρουρός και προστάτης της Νάουσας τιμάται ως πολιούχος της, στις 19 Αυγούστου, ενώ γίνονται και προσπάθειες από την

Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές, για την ανέγερση μεγαλοπρεπούς ναού, αντάξιου της προσφοράς και της παρουσίας του αγίου στην πόλη.

Στη Νάουσα, υπάρχει σήμερα μόνο ένα ναΰδριο προς τιμήν του οσίου, χτισμένο στο σημείο που ο όσιος είχε εντός της πόλεως, , το σπήλαιο- μετόχι όπου προσευχόταν και απομονωνόταν. Στο σημείο υπήρχε μεγαλοπρεπής ναός του οσίου Θεοφάνους, ο οποίος όμως καταστράφηκε κατά την επανάσταση της Νάουσας το 1822.

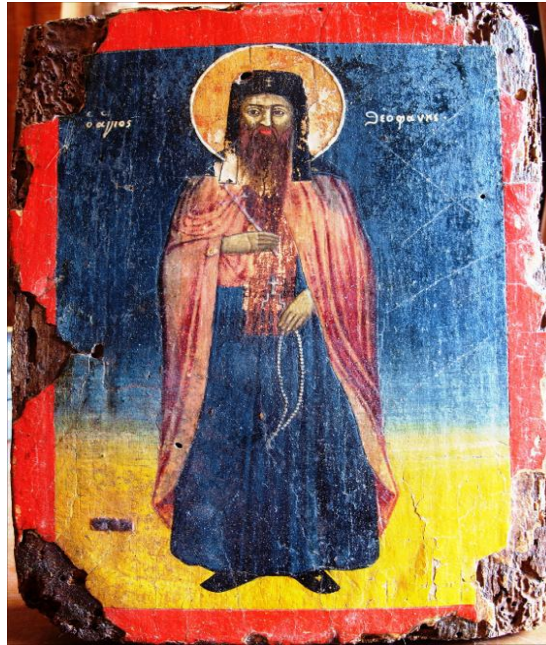
Σημαντικές πληροφορίες για την θαυμαστή ζωή αυτού, του άγνωστου σε πολλούς, αγίου της Εκκλησίας μας, μπορεί να εντοπίσει κανείς στο βιβλίο «Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΒΕΡΜΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΥΧΟΣ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΗΣ ΟΣΙΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ Ο ΝΕΟΣ», πόνημα του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Βεροίας και Ναούσης κ. Παντελεήμονος Καλπακίδη. Ο Σεβ. Βεροίας κ. Παντελεήμων επιχειρεί την πρώτη ολοκληρωμένη έκδοση (1998) που συμπεριλαμβάνει τον βίο και την ακολουθία του οσίου (που συνέθεσε ο ξακουστός υμνογράφος π. Γεράσιμος Μικραγιαννίτης), παλαιότερες ακολουθίες και βιογραφικά στοιχεία, φωτογραφικό υλικό, παραπομπές σε εργασίες ερευνητών και παράθεση ιστορικών τεκμηρίων για την θαυμαστή βιωτή του Αγίου Θεοφάνους, του εν Ναούση. Το βιβλίο του Αγίου Βεροίας αποτελεί και την βάση για την συγγραφή της παρούσας δημοσίευσης.

Ο μικρός Ιερός Ναός του Οσίου Θεοφάνους στη Νάουσα.

Πλούσια η χάρη του Αγίου, τόσο στο μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου στην Σκήτη Βεροίας, στο παλαιό μοναστήρι των Ταξιαρχών Βερμίου (όπου

υπάρχει σήμερα μικρός ναός), στον μικρό ναό που είναι αφιερωμένος στην μνήμη του εντός της πόλης, όσο και στο φιλόξενο «σπίτι» της Παναγίας της Παντάνασσας στη Νάουσα, που φιλοξενεί τον πολύτιμο θησαυρό αγιασμού και πηγή πολλών θαυμάτων, την τίμια κάρα του Οσίου Θεοφάνους.

Παλαιά συντηρημένη εικόνα του Οσίου.

Σύγχρονη τοιχογραφία του Οσίου, στον μικρό του Ι. Ναό.

Ἀπολυτίκιον. Ἦχος α΄. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Βλαστὸς Ἰωαννίνων ἀνεδείχθης περίδοξος, καὶ θεῖος πολιούχος τῆς Ναούσης
Θεόφανες· ὡς ἄγγελος γὰρ ζήσας ἐπὶ γῆς, θαυμάτων ἐκομίσω δωρεάν, καὶ
παρέχεις τὰς ἰάσεις τοῖς εὐλαβῶς, προστρέχουσι τῇ σκέπῃ σου. Δόξα τῷ σὲ
δοξάσαντι Χριστῷ, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, **δόξα τῷ ἐνεργούντι διὰ σοῦ,
πᾶσιν ἰάματα.**

Πηγή : <http://www.antibaro.gr/>